

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 10 maja 2023 r.

ZP-NKWR.431.2.20.2023.PSZ

Pani
Bożena Szablowska
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Stoszowicach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 13 – 14 kwietnia 2023 r., na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.), dalej zwanej „ustawą”, kontrolerzy Piotr Szafarowicz główny specjalista i Jacek Sujka inspektor wojewódzki z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Ośrodku Pomocy Społecznej w Stoszowicach, zwanym dalej „Ośrodkiem” lub „OPS”.

Przedmiotem kontroli była ocena organizacji systemu pracy z rodziną w gminie oraz zgodności zatrudnienia asystenta rodziny z wymogami kwalifikacyjnymi. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 grudnia 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2023 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję Kierownika Ośrodka pełniła Pani Bożena Szablowska – odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach. W wyniku przeprowadzonej kontroli wydaje się ocenę pozytywną, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny. Kontrola została odnotowana w książce kontroli Ośrodka pod nr. 2.

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie przedłożonej dokumentacji dotyczącej organizacji systemu pracy z rodziną, aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe i zatrudnienie asystenta rodziny oraz wyjaśnień złożonych przez kierownika Ośrodka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoszowicach jest jednostką organizacyjną i budżetową Gminy Stoszowice. Obowiązek realizacji przez Ośrodek zadań z zakresu ustawy

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynika z treści § 18 zarządzenia nr 4/2021 z dnia 15 stycznia 2021 r. kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Stoszowicach w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka oraz § 3 ust. 3 pkt 8 załącznika do uchwały nr XIV/116/2016 Rady Gminy Stoszowice z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie uchwalenia Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Stoszowicach.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Mając na uwadze powyższy obowiązek, w okresie objętym kontrolą, w gminie Stoszowice obowiązywała uchwała Nr XXXVI/227/2022 Rady Gminy Stoszowice z dnia 27 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024. Obowiązujący Program składa się z czternastu części: Wstęp, Podstawa prawna programu, Wytyczne do podjęcia działań wobec programu, Demografia gminy Stoszowice, Diagnoza sytuacji rodzin korzystających z pomocy społecznej, Edukacja szkolna i przedszkolna, Adresaci programu, Analiza SWOT, Cele, Efekty, Realizatorzy programu, Źródła finansowania, Monitoring i ewaluacja programu oraz Podsumowanie. W części dotyczącej diagnozy przedstawiono najczęstsze przyczyny udzielania wsparcia rodzinom, tj. ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Jako główny cel Programu założono konieczność wspierania rodzin mających problemy z wypełnianiem swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin. Z kolei, określone cele szczegółowe to przede wszystkim zapobieganie sytuacjom kryzysowym, zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych oraz poprawa jakości opieki sprawowanej przez rodziców biologicznych. Do każdego celu zostały przypisane zadania do realizacji wraz ze wskazaniem czasu oraz podmiotu odpowiedzialnego (*dowód: akta kontroli str. 14, 18 – 41*).

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, za organizację i prowadzenie pracy z rodziną odpowiedzialna jest gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. Mieszkańcy gminy Stoszowice, w tym rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych mogły korzystać z konsultacji i poradnictwa specjalistycznego w Punkcie Konsultacyjnym mieszczącym się w budynku Ośrodka. Specjalista psychoterapii uzależnień udzielał konsultacji i pomocy w co drugą środę w godzinach od 12:30 do 15:00. W ramach współpracy z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej „Nadzieja” w Bardzie Śląskim udzielana była pomoc i wsparcie psychologiczne w I i III środę miesiąca w godzinach od 15:30 do 17:30 oraz w II i IV środę miesiąca od 10:00 do 12:00, jak również w każdym czasie po telefonicznym uzgodnieniu wizyty. Bieżącej pomocy i wsparcia dla rodzin udzielał także

przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych mogły korzystać z pomocy pedagoga, psychologa i logopedy w placówkach oświatowych, do których uczęszczały ich dzieci. Ponadto szeroki wachlarz pomocy m. in. terapię psychologiczną, pedagogiczną, sensoryczną i psychoterapię świadczyli specjaliści z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Ząbkowicach Śl przy ul. Mickiewicza 10. W Ząbkowicach Śląskich działa także Centrum Terapii Uzależnień „Sango”, które prowadzi poradnię leczenia uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu oraz dzienny oddział terapii uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, również dla dzieci i młodzieży. W siedzibie Ośrodka, w każdą środę w godzinach od 16:00 do 18:00, prowadzone były zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży. Z kolei osoby i rodziny zainteresowane pomocą mediatora mogły z niej skorzystać w każdy II czwartek miesiąca w godzinach od 10:00 do 13:00 w siedzibie Sądu Rejonowego w Ząbkowicach Śląskich (*dowód: akta kontroli str. 14 – 15*).

W okresie objętym kontrolą Gmina Stoszowice nie świadczyła usług opiekuńczych i specjalistycznych rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych ze względu na brak wniosków i zainteresowania rodzin tą formą pomocy. Poradnictwo prawne udzielane było w Punkcie Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w Ząbkowicach Śląskich przy ul. 1 Maja 15c oraz w Urzędzie Gminy Stoszowice przez radcę prawnego. Z kolei osoby zainteresowane pomocą grupy wsparcia mogły uczestniczyć w mitingach AA Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego w Ząbkowicach Śląskich przy ul. Piastowskiej 7 (*dowód: akta kontroli str. 15 – 16*).

W Ośrodku zatrudniony był jeden asystent rodziny od dnia 1 lipca 2022 r. W okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca 2022 r. (część okresu objętego kontrolą) etat asystenta rodziny był nie obsadzony. W tym czasie trzykrotnie ogłaszano nabór na ww. stanowisko pracy. Na dzień kontroli stwierdzono, że praca asystenta nie była łączona z obowiązkami pracownika socjalnego na terenie gminy Stoszowice, jak również asystent nie prowadził postępowań administracyjnych z zakresu świadczeń realizowanych przez Gminę, co zgodne jest z art. 17 ust. 2 – 4 ustawy. W okresie od dnia 1 lipca 2022 r. do dnia kontroli wsparciem i pomocą asystenta objętych było 8 rodzin. Najczęściej występującymi problemami wśród badanych rodzin były: bezradność i niewydolność w sprawach opiekuńczych i wychowawczych, uzależnienie oraz bezrobocie. Na podstawie losowo wybranych akt zawierających dokumentację pracy asystenta z rodziną, dokonano oceny prawidłowości

i zgodności realizowanych zadań z wymogami określonymi w ustawie i stwierdzono, co następuje:

- a) zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy, w każdym badanym przypadku pracownik socjalny Ośrodka sporządzał wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- b) zgodnie z art. 11 ust. 2 i 3 ustawy, pracownik socjalny niezwłocznie po sporządzeniu oceny sytuacji osoby lub rodziny występował do kierownika Ośrodka z wnioskiem o przydzielenie rodzinie asystenta;
- c) zgodnie z art. 11 ust. 4 ustawy, kierownik Ośrodka niezwłocznie wyrażał pisemną zgodę na przydzielenie rodzinie asystenta;
- d) zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy, każda z badanych rodzin podpisała zgodę na podjęcie współpracy z asystentem rodziny na druku własnym Ośrodka;
- e) zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy, asystent winien dla każdej rodziny opracować i realizować „plan pracy z rodziną”. Poddane ocenie plany zawierały wymagany zakres działań z rodziną, terminy ich realizacji oraz przewidywane efekty;
- f) zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, asystent winien dokonywać okresowej oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co 6 miesięcy i przekazywać ją do akceptacji kierownika Ośrodka. We wszystkich badanych sprawach asystent w terminie dokonywał oceny sytuacji rodziny wskazując, które działania zostały zrealizowane lub nie. Kierownik Ośrodka potwierdzał zapoznanie się z treścią okresowej oceny sytuacji rodziny sporządzanej przez asystenta.

Asystent rodziny, w ramach dokumentowania swojej pracy, sporządzał „Kartę pracy asystenta rodziny” zawierającą, oprócz dat i godzin, opis podjętych działań i uwagi (*dowód: akta kontroli str. 16, 43 – 47*).

Na podstawie art. 29 i art. 31 ustawy, rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych może być objęta pomocą rodziny wspierającej, która przy współpracy asystenta rodziny, pomaga w opiece i wychowaniu dzieci lub prowadzeniu gospodarstwa domowego. Kierownik Ośrodka oświadczył, że w okresie objętym kontrolą, na terenie gminy Stoszowice nie funkcjonowały rodziny wspierające. Nikt z mieszkańców gminy nie wykazał zainteresowania tą formą pomocy, a i Ośrodek nie odnotował żadnych zgłoszeń w tym zakresie. Pracownicy socjalni i asystent rodziny podczas pracy w środowisku motywowali jednak i zachęcali do współpracy (*dowód: akta kontroli str. 16*).

W związku z art. 176 pkt 3 lit. c ustawy, kierownik w Ankiecie z działalności Ośrodka w okresie objętym kontrolą oświadczył, że Gmina nie prowadzi oraz nie zleciła prowadzenia placówki wsparcia dziennego. Gmina Stoszowice, w ramach zawartej umowy z Gminną

Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizuje i prowadzi zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami w zachowaniu, z nadpobudliwością, wysokim poziomem agresji, a także dla dzieci zaniedbanych dydaktycznie. Zajęcia prowadzone były, i nadal są, w siedzibie Ośrodka, w każdą środę w godzinach od 16:00 do 18:00 dla trzech grup wiekowych, klasa I-III, IV-VI i VII-VIII. Dodatkowo zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci z klas zerowych prowadzone były w Przedszkolu Publicznym w Przedborowej w każdą środę w godzinach od 10:30 do 12:00.

O braku realizacji przez Gminę Stoszowice zadania własnego w zakresie prowadzenia placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich miejsc dla dzieci, organ kontroli powiadomi wójta odrębnym pismem (*dowód: akta kontroli str. 17*).

Zgodnie z art. 176 pkt 5 i art. 191 ust. 9 i 10 ustawy, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości 10%, 30% lub 50% wydatków na opiekę i wychowanie w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Na dzień kontroli 10 dzieci pochodzących z gminy Stoszowice umieszczonych było w pieczy zastępczej, w tym 7 w rodzinach zastępczych i 3 dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Starostwo Powiatowe w Ząbkowicach Śląskich, w okresie objętym kontrolą, przekazywało do Ośrodka noty księgowe na kwotę ok. 4000 zł miesięcznie, które regulowano z konta Ośrodka na bieżąco. Dokonano przeglądu stosownych dokumentów za okres od kwietnia 2022 r. do marca 2023 r. (*dowód: akta kontroli str. 17, 42*).

Art. 179 ust. 1 ustawy nakłada na wójta obowiązek złożenia radzie gminy sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją tych zadań, w terminie do dnia 31 marca każdego roku. W praktyce kierownik jednostki organizacyjnej gminy realizującej zadania z zakresu wspierania i pracy z rodziną jest odpowiedzialny za przygotowanie projektu dokumentu. Kierownik Ośrodka przekazał do akt kontroli kopię sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2022 r. Sprawozdanie zostało złożone do Urzędu Gminy Stoszowice w dniu 20 marca 2022 r. (*dowód: akta kontroli str. 17, 48 – 59*).

W zakresie zgodności zatrudnienia asystenta rodziny z wymogami kwalifikacyjnymi nie stwierdzono nieprawidłowości. Osoba zatrudniona od dnia 1 lipca 2022 r. na stanowisku asystenta rodziny miała wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku pedagogika

opiekuńczo – wychowawcza oraz złożyła oświadczenia o spełnianiu wymagań określonych w art. 12 ust. 1 pkt 2, 3 i 4 ustawy (*dowód: akta kontroli str. 60*).

Celem potwierdzenia realizacji przez Gminę Stoszowice obowiązku tworzenia możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny, kierownik Ośrodka oświadczył, że zgodnie z art. 176 pkt 2 ustawy asystent rodziny, w okresie objętym kontrolą, uczestniczył w pięciu szkoleniach i kursach m.in.: „Praca asystenta rodziny z rodziną wieloproblemową. Warsztaty kompetencji zawodowych”, „Depresja i samobójstwa wśród dzieci i młodzieży”, „Asystent rodziny – realizacja i dokumentowanie zadań”. Ośrodek finansował szkolenia z funduszy własnych oraz z budżetu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani (*dowód: akta kontroli str. 17, 42*).

W ramach zadań zleconych gminie z zakresu administracji rządowej Ośrodek, w okresie objętym kontrolą, realizował następujące programy rządowe dotyczące wspierania rodziny: „Rodzina 500+”, „Karta Dużej Rodziny”, „Posiłek w szkole i w domu”, Wsparcie kobiet w ciąży „Za życiem” (*dowód: akta kontroli str. 17*).

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Ośrodku Pomocy Społecznej w Stoszowicach nie stwierdzono nieprawidłowości w badanym zakresie.

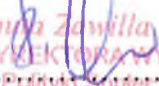
Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.).

.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

.....
(członek zespołu inspektorów)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
.....
Zarząd Pomocy Społecznej
(kierownik komórki do spraw kontroli)

.....
(członek zespołu inspektorów)